

BENTINESA DEL MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA-FIGUERES

>> *Activitat educativa al Museu del Joguet de Catalunya (Figueres).*

Més a prop de la gent

Els museus com a centres culturals de proximitat

La difusió són totes aquelles accions que cal desenvolupar per posar el patrimoni al servei de la ciutadania. La definició és clara i meridiana, però com es materialitza això? Als museus de les comarques de Girona molts gestors es dediquen a pensar i realitzar accions i projectes per fer dels museus un equipament atractiu i un centre cultural de referència per al públic de proximitat.

JORDI DORCA > TEXT

Mai els museus havien estat tan coneguts com avui. Tot i això, el 40 % de la gent que ha visitat museus el darrer any n'ha visitat un d'estranger. Això explica moltes coses del poder d'atracció turístic que tenen els museus, però també demostra que el públic no troba la necessitat de visitar els museus del seu entorn. La darrera enquesta de participació cultural de Catalunya ens mostrava que un 60 % de la gent no havia visitat cap museu el darrer any, i d'aquests, un 40 % no ho havia fet per falta d'interès.

Darrerament s'insisteix molt a dir, i amb encert, que la participació activa durant la visita o l'activitat que es realitza al museu genera més satisfacció i compromís, un compromís que va molt lligat a la funció social del museu.

Per crear aquest compromís cal dessacralitzar el museu, i fer-ho de manera que no es banalitzi la institució ni les seves funcions. Aquesta feina la realitzen els tècnics de difusió i, per extensió, tots els qui treballen i habiten als museus.

La difusió dels museus i els seus tècnics

Els departaments dels museus dedicats a la difusió del patrimoni són molt variables i en molts casos, unipersonals. El perfil del tècnic dedicat a aquesta tasca és polièdric i ha de tenir coneixements de temes molt variats: ha de conèixer les dinàmiques culturals, tenir nocions de comunicació, de màrqueting, de noves tecnologies, de sociologia, de pedagogia i, evidentment, de museologia.

Així doncs, als museus de les nostres comarques hi conviuen autèntics homes orquestra dedicats exclusivament a fer que la gent s'hi acosti. Tots ells treballen per captar nous públics i per consolidar el públic existent. Per atreure els qui no hi van i per conservar els qui ja hi van.

Incloure i cohesionar

Preservar el valor de la presencialitat és un dels actius que mai s'han de perdre en els pròxims anys i tampoc es pot deixar perdre el gran valor que tenen els museus en tant que equipaments de proximitat. Els mu-

Els departaments dels museus dedicats a la difusió del patrimoni són molt variables i en molts casos, unipersonals

MUSEU DE LA PESCA DE PALAMÓS

seus s'inclouen en un territori concret i són uns grans artefactes d'inclusió social, són equipaments que gràcies a les seves activitats ajuden a l'educació i a l'aprenentatge continu. Aquesta implicació amb el territori contribueix a fer que els museus es converteixin en centres culturals de proximitat i a trencar els vells prejudicis i la barrera psicològica que fa que els museus encara es vegin com un lloc poc interessant. Els museus han de dessacralitzar-se sense banalitzar-se.

Es realitzen estratègies i projectes que reforcen els vincles amb la ciutadania i que eliminen les barreres d'accés, físiques, culturals, socials i psicològiques que encara existeixen per a molts ciutadans.

Aquest camí d'adaptació i reformulació no és gens fàcil i requereix canvis substancials com la inclusió de nous perfils professionals i una estructuració més horitzontal i menys jerarquizada de portes endins i, sobretot, de portes enfora.

Fer-se propers a la gent

No acabaríem mai de citar les moltes activitats que realitzen els 26 museus de la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona, però sí que cal fer constar la importància i el dinamisme que totes aporten. Per això donarem alguns exemples que mostrin la varietat temàtica i formal d'aquestes activitats.

Una de les accions més conegudes de difusió que ara com ara organitzen els museus són les exposicions temporals. De fet, són una de les formes més adequades que tenen per comunicar-se amb el públic i, a més, permeten treure a la llum fons que no tenen cabuda en les seves sales permanents.

Són també moltes les visites guiades, teatralitzades, jornades de portes obertes i visites ajudades d'audioguies que els museus ofereixen als seus visitants. Totes aquestes accions permeten fer visites més aprofundides i pedagògicament més atractives.

>> Converses de Taverna al Museu de la Pesca de Palamós.

Preservar el valor de la presencialitat és un dels actius i tampoc es pot deixar perdre el gran valor dels museus en tant que equipaments de proximitat

Les activitats educatives no sempre estan vinculades als grups escolars, molts museus aposten per participar en l'educació continuada del ciutadà amb conferències, cursos temàtics, cinefòrums, activitats familiars i moltes altres accions de generació de continguts.

Els museus també han optat per relacionar-se amb altres disciplines artístiques, i això permet establir un diàleg amb les altres arts. Avui no ens és estrany veure un espectacle teatral als museus, però tampoc ens sorprèn assistir a concerts, recitals poètics o projeccions de cinema dins els mateixos recintes. Tots aquests muntatges són una manera d'obrir-se a nous públics i oferir entorns poc freqüents per difondre altres disciplines artístiques. Alguns museus i parcs arqueològics també han acollit festivals i concerts de format més gran, una idea que els dona una enorme visibilitat alhora que prestigia el festival.

El lloguer i la cessió d'espais per a actes diversos és una altra forma de promoció que, a més, suposa una font d'ingressos atípics. Aquells que tenen edificis i espais emblemàtics juguen amb clar avantatge, però tots tenen possibilitats de cedir espais per a aquestes activitats que acosten públics no habituals al museu. També aporten ingressos econòmics els espais gastronòmics, restaurants i cafeteries que alguns museus acullen, uns espais que, en alguns casos,

permeten difondre patrimoni fungible, com és el cas de la gastronomia.

Les botigues dels museus i el marxandatge associat és una gran forma de promoció, però també és un pol d'atracció de visitants. Alguns museus de les comarques gironines han optat per gestionar una botiga pròpia, altres les han cedit a tercers.

Una altra manera de crear vincles més estrets amb la ciutadania és a través dels Amics dels Museus, entitats que ajuden a fer participar el públic en les tasques de desenvolupament i difusió dels museus. Aquests Amics són grups o associacions, formats per membres del gran públic, que no tenen ànim de lucre i que promocionen el museu en l'entorn social i, a més, fomenten el voluntariat dins la mateixa institució.

Moltes de les accions dels museus es basen en actes conjunts que produeixen impactes més grans, exemples com les campanyes turístiques de «Gironamuseus», la campanya de promoció que els museus de la Xarxa realitzen conjuntament cada Nadal, o la sonada Nit dels Museus, una nit durant la qual tots s'omplen de gent del seu entorn que els gaudeix d'una manera amable, distesa i massiva. Aquesta és la idea: intentar que cada dia sigui «nit de museus», que cada dia tots trobem alguna manera de participar en els museus.

Jordi Dorca és gestor cultural.

>> *Concert de música al Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols.*

MUSEU D'HISTÒRIA DE SANT FELIU / J. GALLEGÓ

No acabaríem mai de citar les moltes activitats que realitzen els 26 museus de la Xarxa de Museus de les Comarques de Girona